

Complexnummer: 492353

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

't Nijenhuis

Aantal complexonderdelen	Monumentnummers van complexonderdelen
22	492703, 492704, 492706, 492707, 492708, 492709, 492710, 492711, 492712, 492713, 492714, 492715, 492716, 492717, 492718, 492719, 492720, 492721, 492722, 492723, 492724, 492725

Woonplaats	Gemeente	Provincie
Wijhe	Olst-Wijhe	Overijssel

Locatie van het hoofdoject

't Nijenhuis 10, 8131 RD te Wijhe

Complexomschrijving

HISTORISCHE BUITENPLAATS HET NIJENHUIS (Wijhe). De historische buitenplaats het Nijenhuis wordt voor het eerst genoemd in 1382, wanneer Otto van Bymmen door de bisschop van Utrecht er mee wordt beleend. In 1487 wordt Robert van Ittersum nieuwe eigenaar van het Nijenhuis. Zijn familie zal het tot in het begin van de 18e eeuw in haar bezit houden. Ondanks deze Middeleeuwse oorsprong van de voormalige havezathe, dateert hetgeen van het Nijenhuis bewaard is gebleven voornamelijk uit het laatste kwart van de 17e eeuw en van later. Een grote metamorfose onderging het Nijenhuis in de laatste kwart van de 17e eeuw, nadat in 1676 de toenmalige eigenaar Robert van Ittersum in het huwelijk trad met Eleonora Sophia Bentinck. Deze veranderingen aan het Nijenhuis geschieden zeer waarschijnlijk binnen de invloedssfeer van het stadhouderlijke hof, waarmee Van Ittersum na zijn huwelijk nauwe betrekkingen onderhield. In het laatste kwart van de 17e eeuw -wellicht in 1687- werd het huis ingrijpend verbouwd en kwam -met handhaving van oudere voor 17e-eeuwse gedeelten- het huidige omgrachte huis en zijn directe omgeving tot stand, bestaande uit een hoofdvlugel met twee haaks naar voren springende zijvleugels, een binnenplein en toegangsbrug.

Toen kwam ook het classicistische concept van het op de as van het huis gelegen oprit met twee symmetrisch geplaatste bouwhuizen gereed. Het huidige oostelijke en westelijke bouwhuis werden respectievelijk in 1694 en 1687 gebouwd. Ook werden toen waarschijnlijk de brug en het toegangshek naar de oprit geplaatst.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De grotendeels bewaard gebleven formele (geometrische) parkaanleg van het Nijenhuis kwam waarschijnlijk ook in deze tijd tot stand, zo deze tot standkoming niet meer geleidelijk ook in de 18e eeuw heeft plaatsgevonden. Deze aanleg staat als zodanig voor het eerst aangegeven op de Topografische kaart van de linie van de IJssel uit ca. 1783. De structuur van de formele park-compositie kenmerkt zich door een hoofdas (waarop oprijlaan, oprit, huis en voormalig 'grand canal'), waarlangs symmetrisch aan weerszijden een singel met laanbomen verloopt, en enkele dwarsassen, die de hoofdas doorkruisen en de aanleg aan de noord- en zuidzijde deels beëindigen. Deze assen worden door lanen en/of waterlopen gemarkeerd. Een belangrijke eigenschap van de buitenplaats het Nijenhuis is de hiërarchische opzet van het park en de bouwkundige onderdelen, die er binnen zijn gelegen. De aswerking van de parkaanleg is op het huis gericht, het relatief grootste bouwkundige onderdeel van de buitenplaats. Vanuit het hart van de buitenplaats naar buiten toe valt een relatieve verkleining van de bouwkundige onderdelen op. Vanaf de toegangsbrug naar het kasteel had de bezoeker van het Nijenhuis een gezicht op het naar het westen gerichte dwarskanaal, en even ervoor kon hij een blik werpen op het pendant van dit kanaal, het naar het oosten gerichte dwarskanaal en laan. Het laatst genoemde gezicht werd ter hoogte van de zuidzijde van het oostelijke bouwhuis door twee pijlers (eind 17e eeuw) omlijst, die de entree naar de oostelijke nutstuin markeren. Het pendant van deze pijlers bevindt zich aan de overzijde van de oprit aan de zuidzijde van het westelijke bouwhuis en geeft hier de entree van de westelijke nutstuin aan. Elke tuin is via een bakstenen rondboogbrug (gerestaureerd in 1975) over de buitengracht te bereiken, die in oorsprong uit het einde der 17e of begin van de 18e eeuw dateren. De oostelijke nutstuin wordt aan zijn gehele noordzijde door een bakstenen moestuinmuur (gerestaureerd in 1975) begrensd, die aan het eind van de 17e of begin van de 18e eeuw werd opgetrokken. In de westelijke nutstuin werden in de 18e of 19e eeuw het alhier gesitueerde bakhuisje en de ernaast gelegen dienstwoning gebouwd. De aan de NO-hoek van deze tuin gelegen stal, werd in de tweede helft van de 19e eeuw gebouwd.

Rond 1800 werd een gedeelte van het park van het Nijenhuis in landschapsstijl vergraven. Dit gebeurde vermoedelijk in de tijd, dat de buitenplaats in het bezit was van Adolf Carel Bentinck, die in 1789, het jaar waarin hij huwde met Maria Françoise van Aerssen Beyeren van Voshol, met de hanzehat werd beleend. Deze verandering heeft in ieder geval plaatsgevonden voor circa 1812, gezien de registratie ervan op het Kadastrale Minuutplan uit deze tijd. Toen werden de oevers van de binnengracht en de zuidelijke arm van de buitengracht in curven vergraven en werd ten zuiden van deze zuidelijke arm een geaccidenteerd slingerbos aangelegd. Voorts werd het voormalige 'grand canal', dat op het zuidelijke deel van de hoofdas is gelegen, verbreed en van in curven verlopende oevers voorzien. De rustieke koepel, die aan de zuidzijde van deze waterpartij op de hoofdas staat opgesteld, is hier waarschijnlijk later in de 19e eeuw geplaatst en in 1988 geheel vernieuwd. Ook het aan de oostzijde van de buitengracht gelegen slingerbos dateert uit deze tijd van de aanleg van het park in landschapsstijl.

Belangrijke vernieuwingen op de buitenplaats vonden plaats in de tweede helft van de 19e eeuw, toen het Nijenhuis in bezit kwam van de familie Van Knobelsdorff. In de tijd van Douairiere F.W.E. Baron van Knobelsdorff (1798-1868) of haar zoon Frederik Willem Adriaan Karel werd aan het begin van de oprijlaan het huidige hoofdrijhek geplaatst en werd aan de noordzijde van de huidige oprit de huidige kademuur opgetrokken, die door een houten hek met laat 17e-eeuwse zandstenen pijlers met pijnappelvormige bekroning wordt afgesloten. Deze pijlers zijn, evenals de soortgelijke pijlers die een recente brug over de zuidoostzijde van de buitengracht markeren, waarschijnlijk van elders afkomstig. In de laatste helft van de 19e eeuw werd ook de portierswoning met schuur aan de oprijlaan en de dubbele dienstwoning aan de NO-zijde van de buitenplaats gebouwd.

Vermoedelijk werd toen ook de huidige duiventil, die zich aan de westzijde van de oprijlaan even ten noorden van de buitengracht bevindt, opgetrokken. Ook de voliere, die in het slingerbos ten zuiden van de oostelijke nutstuin is gelegen, dateert uit deze tijd (gerestaureerd in 1988). In 1898 werd door de toenmalige eigenaar Hendrik Antonie Zwier van Knobelsdorff ter herinnering aan de inhuldiging van Koningin Wilhelmina in deze nutstuin de nog steeds bestaande monumentale beukenberceau gepoot.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

In 1934 wordt het Nijenhuis met de verzameling in het park opgestelde tuinsieraden geveild en aangekocht door de familie Ankersmit te Deventer. In 1957 werd de buitenplaats gehuurd door H. Hannema, oud-direkteur van het museum Boymans in Rotterdam, die er in 1959 het huidige museum Hannema-De Stuers Fundatie oprichtte.

In deze tijd wordt het vervallen huis door het architectenbureau Knuttel en Withagen ingrijpend gerestaureerd. In 1968 werd een gedeelte van het landgoed aangekocht door de provincie Overijssel en in 1985 werden de overige gronden met opstallen door deze provincie aangekocht.

De omgrenzing van de historische buitenplaats staat op de bij deze registeromschrijving behorende kaart aangegeven en wordt in de omschrijving van onderdeel 2 van dit complex nader gespecificeerd.

Bij deze registeromschrijving werd gebruik gemaakt van de volgende literatuur:

- A.C.A.W. van der Feltz en P. Schaap, 'De tuinen rondom de Havezathe "Het Nijenhuis"(...)', Groen, 40ste jrg, 1984, p.308-314;
- A.J. Gevers en A.J. Mensema, De Havezathen van Salland en hun bewoners, Alphen aan den Rijn 1983;
- D. Hannema, 'Kasteel Het Nijenhuis', De Woonstede door de eeuwen heen, 1974 nr. 21;
- B. Olde Meierink, 'Nijenhuis te Wijhe', Hollands classicisme, doctoraalscriptie, 1988;
- E.H. Ter Kuile, 'De Provincie Overijssel(...):Twenthe', De Nederlandsche Monumenten van Geschiedenis en Kunst, Den Haag 1934;
- H.W.M. van der Wyck, J. Enklaar-Lagendijk, Overijsselse Buitenplaatsen, Alphen aan den Rijn 1985.

De historische buitenplaats het Nijenhuis bestaat uit een aantal samenstellende onderdelen die afzonderlijk worden beschreven.

De buitenplaats is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang vanwege:

- het hoofdgebouw, dat een gaaf bewaard voorbeeld is van een in de laatste kwart van de 17e eeuw in Hollands-classicistische stijl verbouwde oorspronkelijk laat Middeleeuwse Twentse havezathe;
- de hiërarchisch opgebouwde geometrische parkaanleg met gebouwde architectonische onderdelen, die een goed voorbeeld is van een formeel opgezette Overijsselse historische buitenplaats van rond 1700;
- de gedeelten van het park in landschapsstijl, die een belangrijk en gaaf voorbeeld zijn van de vroege landschapsstijl in Nederland.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 492703

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	19 oktober 1995
Kadaster deel/nr	82844/179

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Wijhe	Olst-Wijhe	Overijssel

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Wijhe	B			1499

Omschrijving**

HOOFDGEBOUW Kasteel het Nijenhuis: Bakstenen in verschillende bouwfases tot stand gekomen hoofdgebouw, bestaande uit een hoofdvleugel met twee haaks naar voren springende zijvleugels. De voormalige havezathe, die geheel omgracht is, sluit aan drie zijden een rechthoekige met klinkers bestrate voorhof af. De vleugels zijn overkapt door deels met grijze en met zwart geglazuurde Oud-hollandse pannen gedekte schilddaken, met vier rechthoekige ongeprofileerde schoorstenen op de nokeinden. De linker (oost-)vleugel en de hoofdvleugel zijn gedeeltelijk opgetrokken in een helderrode baksteen, die, evenals het ter plaatse voorkomende metselwerk, op een voor 17e-eeuwse stichtingsdatum wijzen (Ter Kuile). De achter(zuid-)gevel reikt minder hoog dan de zijgevels, hoewel alle daken een gelijke nokhoogte hebben. Gezien dit verschil in hoogte is het aannemelijk, dat de linkervleugel en de hoofdvleugel niet in een bouwcampagne tot stand zijn gekomen. De achtergevel en linker zijgevel vertonen diverse bouwsporen van verschillende verbouwingen. In een archiefstuk uit 1618 vermeldt Robert van Ittersum: "het nije getimmer soo mijn i.zalige huysvrouwe ende ick in't jaer van 1618 daeraen gebouwet hebben". Waarschijnlijk kwam in dit jaar de hoofdvorm van de linker vleugel tot stand (Olde Meierink). Aan het einde van de 17e eeuw werd over de gehele breedte van de hoofdvleugel aan de voorzijde een ondiep (ca. 2.20 meter) bouwlichaam opgetrokken voor de ontsluiting van de aangrenzende vertrekken via een vestibule (beganegronds) en een gang (verdieping). Uit deze tijd dateert waarschijnlijk ook de rechter vleugel. Zowel deze uitbouw, als de rechter vleugel zijn in een kleine grauwe baksteen opgemetseld. In het midden van de uitbouw bevindt zich de naar voren springende ingangspartij, waarboven een balkon, dat vanaf de gang op de verdieping via een dubbele meerruits-deur toegankelijk is. Bij deze verbouwing werd gepoogd een zo symmetrisch mogelijke façade te ontwikkelen. Door het gebruik van de op het moment van de bouw van de rechter vleugel al ouderwetse kloostervensters, en door de wijze waarop deze geplaatst werden, liet men de rechter vleugel bij de linker aansluiten. Men ging zelfs zover de vensters op de bel-etage en verdieping half blind uit te voeren, om te maskeren dat de rechter vleugel in tegenstelling tot de linker een half verzonken souterrain kent, dat via een (onder een kloostervenster geplaatste) ingang in de zijgevel direct toegankelijk is vanaf het voorplein. De vrij diep liggende houten vensters van de uitbouw waren oorspronkelijk van getoogde bovendorpels voorzien, zo blijkt uit een afbeelding uit ca. 1860.

De eenvoudige balustrade, die de uitbouw afsluit, werd bij de laatste restauratie van het huis (1956-1957) aangebracht, en verschilt

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

enigszins van de balustrade, die op een afbeelding van circa 1890 naar voren komt. Midden op de balustrade was toentertijd een bord aangebracht met daarop de Romeinse cijfers MCCCCXXXVIII (1438), wellicht het stichtingsjaar van het huis. Op een foto van circa 1870 is de balustrade niet te zien. Op een andere foto uit deze tijd is weer wel een balustrade te zien met een verhoogd tussengedeelte, waar thans de draperie-versiering is gesitueerd. In 1896 werd naar ontwerp van de Deventer architect Gantvoort aan de ZO- en ZW-zijde van het huis respectievelijk een achthoekige toren en vierkante paviljoen-toren gebouwd, waarvan de kappen met leien zijn gedekt. Bij deze gelegenheid werden ook de kloostervensters in de vleugels van tympaans voorzien.

De centraal in de uitbouw gelegen risaliserende ingangspartij is opgebouwd uit met groefwerk in zandsteen en gepleisterde baksteen bekleed deels geblokt lijstwerk. Het lijstwerk omgeeft een dubbele paneeldeur en half rond bovenlicht met spaakroeden. Erboven een siersmeedijzeren balkonhek met in elkaar gevlochten vierkanten en ruiten. De balkondeur is eveneens door geblokt lijstwerk omgeven. Op de as van de ingangspartij ter hoogte van de balustrade een eenvoudige klokkentoren. Als zodanig komt de bij de restauratie in 1956 en 1957 aangebrachte balustrade met klokkentoren enigszins overeen met de situatie, die een foto uit omstreeks 1877 aangeeft, zij het dat er toen geen klokkentoren was (Olde Meierink).

De rechter zijgevel telt in het 17e-eeuwse deel een drietal assen met kruiskozijnen op de bel-etage, en met bolkozijnen op de verdieping en kelder-niveau. Tussen de rechter zijgevel en toren een in eclectische trant gebouwd overgangslid (waarin trappenhuis). Aangrenzend een pseudo-poortgebouw (met bruggetje), dat toegang geeft aan een bakstenen bordes. In de torengevels van de zuidwestelijke toren beganegronds en op de verdieping monumentale kruiskozijnen met tympaans; de beganegrond-vensters vertonen een beglazing in glas-in-lood.

Twee zandstenen blokken in de achtergevel duiden op een oorspronkelijk hier aanwezig oud gemak (toilet). Vlak naast de achthoekige toren twee smalle laatgotische 2-lichtvensters (16e-eeuws of ouder). Deze gevel vertoont verder een onregelmatige vensterindeling en verschijningsvorm van meerruitsvensters, aan de hand waarvan de oorspronkelijke indeling niet meer is af te lezen. Aan de linker zijde twee blindnissen. De van het huis afgekeerde zijden van de paviljoen-toren rusten op uit het water omhoogkerende dubbele rondbogen. In deze zijden beganegronds, op eerste en tweede verdieping een meerruits-schuifvenster, in hoogte per verdieping verjongend. Tegen de oostgevel van de linker vleugel drie zandstenen consoles uit het midden der 17e eeuw, die een deels bakstenen en deels houten arkel dragen. Oorspronkelijk is er waarschijnlijk een zandstenen arkel geweest, zoals er nog aan de voorgevel bij Kasteel Twickel bij Delden voorkomen (Ter Kuile). Het rechter deel van deze gevel laat diverse bouwnaden zien, die doen vermoeden, dat er aan deze zijde een aanbouw is geweest. Beganegronds en op de verdieping meerruitsvensters, waarbij aan de rechter zijde twee venstertraveeën zijn te onderscheiden.

Inwendig: in de hoofdvleugel aan de achterzijde bevinden zich een zaal en een kamer. Tegen de muur van de rechter zijvleugel een schouw. Haaks hierop de kleine eetzaal met 17e-eeuwse vlakke witgeschildeerde schouw. In het zuidwestelijke kabinetje een geschilderd houten plafond met in het midden een voorstelling van putti, en in de hoeken kwartcirkelvormige vakken met grisaille. In de linker vleugel een 'blauwe kamer' met twee kabinetjes en een schouw tegen de tussenmuur. In het zuidwestelijke kabinetje een houten plafond met een helderblauwe rand en een rankenmotief, in het midden een verdiept gedeelte met acht steil opstaande spiegels om een vlakke spiegel. In de noordoostelijke hoek bevindt zich de salon, met een plafond dat door betimmerde balken in negen verdiepte vakken wordt verdeeld, waarin stucwerk uit het laatste kwart van de 17e eeuw. In de kamer tegenover de arkel een kloeke schouw uit de tweede helft van de 17e eeuw. Het aansluitende kamertje vertoont een uit negen compartimenten bestaand plafond met een schildering, die de verheerlijking van Koning-stadhouder Willem III afbeeldt. Voorts op dit niveau de zogenaamde Engeltjes-kamer met plafond voorzien van een geschilderde voorstelling met engeltjes. De rechter arm van de in de uitbouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gesitueerde vestibule is geopend naar de trap naar de verdiepingen. Deze trap heeft eiken treden en een post, waar men bij het opgaan omheen draait. Ze is voorzien van 17e-eeuws snijwerk. Bij de restauratie omstreeks 1957 kreeg de trap haar grijs gemarmerde afwerking. Op de verdieping in het vertrek boven de 'blauwe' zaal een 17e-eeuwse schouw. De kelderruimten vertonen tongewelven en troggewelven tussen houten balken.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Monumentnummer*: 492704

Status rijksmonument
Inschrijving register* 19 oktober 1995
Kadaster deel/nr 82844/177

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Wijhe Olst-Wijhe Overijssel

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Wijhe	B			1182
Wijhe	L			404
Wijhe	B			2429
Wijhe	B			2216
Wijhe	B			2416
Wijhe	B			2132
Wijhe	B			2528
Wijhe	B			2420
Wijhe	B			1038
Wijhe	B			339
Wijhe	B			1421
Wijhe	B			2584
Wijhe	B			442
Wijhe	B			342
Wijhe	B			337
Wijhe	B			2585
Wijhe	B			2417
Wijhe	B			2421
Wijhe	B			2277
Wijhe	B			341
Wijhe	B			2547
Wijhe	B			1525
Wijhe	B			2586
Wijhe	B			2588

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Wijhe	B			354
Wijhe	B			2583
Wijhe	B			1098
Wijhe	B			1940
Wijhe	B			2459
Wijhe	B			2587
Wijhe	B			971
Wijhe	B			441
Wijhe	B			1499
Wijhe	B			401
Wijhe	B			340
Wijhe	B			2414
Wijhe	B			2430
Wijhe	B			338
Wijhe	B			1181
Wijhe	B			2273
Wijhe	B			1500
Wijhe	B			2418
Wijhe	B			2327
Wijhe	B			1099
Wijhe	B			435
Wijhe	B			2030
Wijhe	B			438
Wijhe	B			955
Wijhe	B			1603
Wijhe	B			2412
Wijhe	B			1604
Wijhe	B			2415
Wijhe	B			2527
Wijhe	B			2419
Wijhe	B			2275
Wijhe	B			2303
Wijhe	B			2413
Wijhe	B			1602

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Wijhe	B			2546
Wijhe	B			444
Wijhe	B			2326

*Omschrijving***

HISTORISCHE PARKAANLEG. De historische parkaanleg van het Nijenhuis kenmerkt zich door een hiërarchische compositie, waarbij een formeel (geometrisch) patroon van lanen, waterlopen, weiden en bossen op het in het centrum van de buitenplaats gelegen omgrachte kasteel met bijgebouwen is geïntegreerd. Deze centraal gerichte ruimtelijke dynamiek van de aanleg werkt niet alleen naar binnen, maar evenzeer naar buiten toe; het weidse landschap rondom is op een formele wijze bij de compositie van de aanleg betrokken.

De formele compositie van het park gaat waarschijnlijk terug tot de laatste kwart van de 17e eeuw, toen het huis ingrijpend werd verbouwd toen ook het classicistische concept van het op de as van het huis gelegen oprijt met twee symmetrisch geplaatste bouwhuizen gereed kwam. Het Nijenhuis was toendertijd in het bezit van Robert van Ittersum, die was getrouwd met Eleonora Sophia Bentinck.

De grotendeels bewaard gebleven formele parkaanleg van het Nijenhuis staat voor het eerst weergegeven op de Topografische kaart van de linie van de ijssel uit ca. 1783. Of de aanleg, zoals die op deze kaart te zien is, al geheel in de laatste kwart van de 17e eeuw tot stand is gekomen, is niet bekend; wellicht vond een meer geleidelijke ontwikkeling ervan plaats, die deels ook in de 18e eeuw voortduurde.

De structuur van de formele park-compositie kenmerkt zich door een hoofdas, waarlangs symmetrisch aan weerszijden een singel met laanbomen verloopt (westelijke singel, toponiem: Ezeltjesdijk, thans aan weerszijden met deels enkel en dubbel eik beplant, en het bewaard gebleven deel van de oostelijke singel thans aan weerszijden met enkel eik beplant) en enkele dwarsassen, die de hoofdas doorkruisen en de formele aanleg aan de noord- en zuidzijde beëindigen; aan de noordzijde is dit de Berkenallee (thans aan weerszijden met enkel eik en beuk beplant) en aan de zuidzijde de Assendorperdijk (thans aan weerszijden met enkel en dubbel eik beplant).

De hoofdas wordt bepaald door de oprijlaan (thans aan weerszijden met enkele rij eik beplant), die van de Berkenallee tot even voor het hoofdrijhek verloopt en hier haaks in een dwarssingel omgaat. Laatstgenoemde dwarssingel strekt zich langs de gehelnoordelijke arm van de buitengracht (Raalter Wetering) uit en werd in de jaren '50 van deze eeuw aan weerszijden met een enkele rij beuk beplant; thans is nog slechts aan de noordzijde van deze singel een rij beuken aanwezig. De eiken van de oprijlaan werden in 1877 ter plekke gepoot, nadat de toenmalige eigenaar mr. Frederik Willem Adriaan Karel van Knobelsdorff van het college van Gedeputeerde Staten van Overijssel hiervoor toestemming had gekregen. Het college stelde als voorwaarde "dat de bepoting plaats hebbe op 2, 5 M. afstand, gemeten uit het midden des wegs en op minstens een onderlingen afstand van 6 Meter".

Aan weerszijden van de oprijlaan bevindt zich een grotendeels door laanbomen omgeven rechthoekig veld, respectievelijk het Ooster- en Westervoorbos genaamd. Tegenwoordig met de laanbomen en oprijlaan vormen deze velden een markante entree van de historische

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

buitenplaats. Op het westelijke staat de duiventil, die dit veld een grote ornamentale allure verleent. Beide velden waren omstreeks 1783 bebost, zo blijkt uit de genoemde kaart uit die tijd en uit de genoemde toponiemen van deze velden. Het Westervoorbos bestond als zodanig in 1847 niet meer (vgl. Topografische en Militaire kaart uit dit jaar. Pas aan het einde der vorige of het begin van deze eeuw (ver)kreeg het voormalige Oostervoorbos het karakter van een open veld (vgl. de Topografische en Militaire kaart uit 1912).

Wanneer de bezoeker van de buitenplaats de oprijlaan en dwarssingel heeft gepasseerd, betreedt hij het hart van de formele aanleg, de cirkelvormige met rode en blauwe klinkers bestrate oprit met bouwhuizen aan weerszijden en de toegangsbrug en het kasteel in het verschieft. De huidige bestrating van de oprit vond plaats in de laatste kwart van de 19e eeuw en heeft zijn huidige vorm in 1980 verkregen tijdens de restauratie van het gehele voorterrein. De bezoeker had vanaf de toegangsbrug over de binnengracht oorspronkelijk een gezicht over het rechte kanaal, dat haaks op de westelijke parallel aan de hoofdas verlopende singel (Ezeltjesdijk) in westelijke richting verloopt (vergelijk de Topografische kaart van de linie van de IJssel uit ca. 1783). Dit kanaal (Raalter Wetering), dat aan de ZO-zijde deels door een rij bomen (eik) wordt begrensd, werd nog tot in de jaren '60 van de 20ste eeuw in zijn geheel door een rij bomen geflankeerd (vgl. Topografische en Militaire kaart uit 1963). Het rechte kanaal, dat oorspronkelijk tot de Lierder Holhuisweg verliep, behoort tot de historische aanleg tot het punt waar het in de jaren '70 van de 20ste eeuw in een curve werd verlegd. Het aan de oostzijde van het park gelegen pendant van dit kanaal (Raalter Wetering), dat aan de zuidzijde door een laan (thans aan weerszijden met enkele kastanjes en eik beplant) wordt begrensd, bestaat nog in zijn geheel en wordt aan de oostzijde door de Velerweg begrensd. Ook op dit kanaal had de bezoeker in het hart van de aanleg oorspronkelijk een gezicht; niet ter hoogte van de toegangsbrug over de binnengracht, maar even ervoor, ter plaats van de oprit (vergelijk de genoemde kaart uit ca. 1783). De dubbele pijlers direct ten zuiden van het oostelijk bouwhuis markeren niet alleen de entree naar de voormalige oostelijke nutstuin, maar omlijstten oorspronkelijk ook dit gezicht (thans dichtgegroeid).

(vervolg parkaanleg) De nutstuinen van het Nijenhuis waren oorspronkelijk op de aan drie zijden door de buitengracht omsloten velden achter de beide bouwhuizen gelegen. Over de gehele noordzijde van de oostelijke voormalige nutstuin (thans museumtuin) bevindt zich nog de laat 17de- of vroeg 18de-eeuwse moestuin muur, waartegen enkele druivenkassen waren gebouwd. De huidige kassen zijn een reconstructie van de oorspronkelijke, die echter minder diep waren en anders van afmeting. De huidige kassen zijn voor de aanleg van ondergeschikte betekenis. Voorts bevindt zich aan de oost- en westzijde en in het midden van deze voormalige nutstuin een monumentale beukehaag en berceau, die in 1898 door de toenmalige eigenaar Hendrik Antonie Zwier van Knobelsdorff ter herinnering aan de inhuldiging van Koningin Wilhelmina zijn geplant. Voor het overige zijn de oostelijke en westelijke voormalige nutstuin voor de historische aanleg alleen van waarde in hun historische hoedanigheid van open groene ruimten.

Rond 1800 werd een gedeelte van het park van het Nijenhuis in landschapsstijl vergraven. Dit geschiedde vermoedelijk in de tijd, dat de buitenplaats in het bezit was van Adolf Carel Bentinck, die in 1789, het jaar waarin hij huwde met Maria Françoise van Aerssen Beyeren van Voshol, met de havezathe werd beleend. Deze verandering heeft in ieder geval voor ca. 1811 plaatsgevonden, gezien de registratie ervan op het Kadastrale Minuutplan uit deze tijd. Toen werden de oevers van de binnengracht en de zuidelijke arm van de buitengracht in curven vergraven en werd ten zuiden van deze zuidelijke arm een geaccidenteerd slingerbos aangelegd (thans met eik, beuk, linde en taxus). Oorspronkelijk bevond zich in het oostelijke gedeelte van dit bos, bij de voliere, een bovengrondse ijskelder, waarvan de fundamenten bewaard zijn gebleven. Voorts werd het voormalige 'grand canal', dat op het zuidelijke deel van de hoofdas is gelegen, verbreed en van in curven verlopende oevers voorzien (het kanaal werd in 1988 uitgebaggerd). Aan weerszijden van deze waterpartij werd een in slingers verlopende geaccidenteerde boswandeling aangelegd, waarvan de westelijke bospartij (thans met beuk, eik en linde) nog bestaat. Het oostelijke bosgedeelte, dat als zodanig nog op de Topografische en Militaire kaart uit 1847 staat

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

aangegeven, is in 1988 weer van accidentatie en van een gemeleerde beplanting voorzien. De rustieke koepel aan de zuidzijde van deze waterpartij op de hoofdas staat opgesteld is hier waarschijnlijk later in de 19de eeuw geplaatst en is in 1988 geheel vernieuwd.

Ook het op de kaart uit ca. 1783 aangegeven beboste terrein aan de oostzijde van het park werd tot een slingerbos herschapen (thans met beuk, eik beplant). Deze veranderingen in de parkaanleg, die de formele structuur ervan in hoofdlijnen ongewijzigd hebben gelaten, zijn tot op heden bewaard gebleven en vormen een goed voorbeeld van de vroege landschapsstijl in Nederland.

De oostgrens van de historische aanleg wordt gevormd door een deels als trace bewaard gebleven pad, dat aan het oosteinde van de Assendorperdijk (even ten westen van de boerderij Kattenbelt) ontspringt en schuin in noordwestelijke richting vertakt. Dit pad, dat volgens oude Topografische en Militaire kaarten (vgl. de edities uit 1847, 1912, 1932 en 1949) aan de westzijde voor een groot deel door een houtwal en/of bomenrij werd begrensd, bakende de gezichten vanuit het park in oostelijke richting af. Het pad, wellicht het kerkepad richting Velner, eindigt ter hoogte van de huidige kwekerij 't Nijenhuis ('t Nijenhuis nr. 18), waarvan het huis en opstallen in de geschiedenis van het landgoed een centrale rol hebben gespeeld, maar die in hun huidige hoedanigheid niet bij de historische parkaanleg van de buitenplaats horen. Dit geldt eveneens voor een strook van het omringende erf. Ter hoogte van de Berkenallee vervolgt de grens van de historische aanleg haar verloop via de in een curve verlopende weg, die uitmondt in de straat 't Nijenhuis. Het zich in noordelijke richting uitstreckende gedeelte van deze straat (thans deels met enkel en dubbel eik beplant) markeert de grens van de historische aanleg tot het bospad aan de linkerkant (toponiem: Blauwe Dijk), dat in noordwestelijke richting verloopt en haaks in zuidwestelijke richting omgaat (Wegterholterdijk) en wederom uitkomt bij de Berkenallee. Het door dit bospad omsloten weiland (toponiem: Het Nieuwe Land), dat gedurende een deel van de 19de en 20ste eeuw was bebost, is gezien zijn ruimtelijke betekenis in de parkcompositie voor de aanleg van grote waarde.

Aan de westzijde wordt de grens van de historische aanleg door de greppel en houtwal langs de westelijke aan de hoofdas parallel verlopende singel bepaald, met uitzondering van de zich naar het westen uitstreckende reeds genoemde rechte tak van de Raalter Wetering en Assendorperdijk.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 492706

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	19 oktober 1995
Kadaster deel/nr	82844/163

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Wijhe	Olst-Wijhe	Overijssel

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Wijhe	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Wijhe	B			1604

Omschrijving**

WESTELIJK BOUWHUIS. Rode bakstenen twee- beukig bouwhuis op rechthoekige grondslag onder met grijze Oud- hollandse pannen gedekt schilddak.

Het bouwhuis sluit de voorplein aan de westzijde af en rijst aan de noordzijde direct uit de gracht op. Aan de ZW-zijde kwam na ca. 1811 (Kadastrale minuutplan) de huidige rechthoekige uitbouw onder afgeknot schilddak tot stand.

Centraal aan de voor(oost-)zijde de oorspronkelijke inrijpoort van het in 1969 tot tentoonstellingsruimte heringerichte bouwhuis, bestaande uit een getoogde dubbele deur onder een zandstenen gebosseerde latei.

Aan weerszijden van de poort drie kloostervensters met zandstenen boven-, tussen- en onderdorpels en meerruitsvensters, met luiken voor de onderste helft van de vensters. Aan weerszijden van deze venster-reeks een deur met meerruits-bovenlicht en zandstenen bovendorpel en latei. In het kalf van de linker deur het gedeelde wapen van Van Ittersum- Bentinck met het jaartal 1687. Op de as van deze twee deuren en van de dubbele poortdeur een meerruits-dakkapel met luik (oorspronkelijk hooiluik) en tympaanbekroning. De gevel wordt aan weerszijden afgesloten door een kloostervenster als hierboven beschreven.

Linker(zuid-)gevel: in het uitgebouwde gedeelte vijf grote 6-ruitsvensters met luiken. Aan de achter(west-)kant van deze uitbouw eveneens vijf grote 6-ruitsvensters met luiken.

Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Kastelen, landhuizen en parken	Bijgebouwen kastelen enz.	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 492707

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	19 oktober 1995
Kadaster deel/nr	82844/166

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Wijhe	Olst-Wijhe	Overijssel

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Wijhe	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartemen aanduiding	Grondperceel
Wijhe	B			1604

Omschrijving**

OOSTELIJK BOUWHUIS: rode bakstenen bouwhuis op langwerpige rechthoekige grondslag, onder met grijze Oud-hollandse pannen gedekt schilddak. Aan de nokeinden van het dak een vierkante rode bakstenen schoorsteen en iets ten zuiden van het midden tegen de nok op het oostelijke dakschild een rechthoekige rode bakstenen schoorsteen. Het bouwhuis sluit de voorplein aan de oostzijde af en rijst aan de noordzijde direct uit de gracht op.

Centraal aan de voor(west-)zijde de oorspronkelijke inrijpoort van het in 1976 tot tentoonstellingsruimte heringerichte bouwhuis, bestaande uit een getoogde dubbele deur onder een zandstenen gebosseerde latei.

Aan weerszijden van de poort drie kloostervensters met zandstenen boven-, tussen- en onderdorpels en meerruitsvensters, met luiken voor de onderste helft van de vensters. Aan weerszijden van deze venster-reeks een deur met meerruitsbovenlicht, zandstenen bovendorpel en latei. In het kalf van de linker deur het gedeelde wapen van Van Ittersum- Bentinck met het jaartal 1694. Op de as van deze twee deuren en de dubbele poortdeur een meerruits-dakapel met luik (oorspronkelijk hooiluik) en tympaanbekroning. Deze gevel wordt aan weerszijden afgesloten door een kloostervenster als hierboven beschreven, zij het dat de onderste venster helft blind is uitgevoerd en de ruitssindeling geschilderd is.

Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Kastelen, landhuizen en parken	Bijgebouwen kastelen enz.	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 492708

Status rijksmonument
Inschrijving register* 19 oktober 1995
Kadaster deel/nr 82844/156

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Wijhe Olst-Wijhe Overijssel

Locatiennaam Locatieomschrijving
Wijhe

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Wijhe B 2420

Omschrijving**

HOOFDINRIJHEK. Op de as van het huis aan de Berkenallee gelegen hoofdinrijhek, bestaande uit een dubbel smeedijzeren hek met lansvormige spijlen, onderbroken door een band van in elkaar gevlochten punt-ovalen (thans blauw geschilderd) en geflankeerd door 2 vierkante bakstenen pijlers op hardstenen voeting en met hardstenen geprofileerde vierkante dekplaat. Aan weerszijden een waaivormig smeedijzeren vleugelstuk. De pijlers worden bekroond door een heraldische leeuw. De leeuwen tonen beide een schild met tekst: links "HUIZE" en rechts "NYENHUIS". Het hek dateert uit de tweede helft van de 19e eeuw.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Tuin, park en plantsoen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 492709

Status rijksmonument
Inschrijving register* 19 oktober 1995
Kadaster deel/nr 82844/159

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Wijhe Olst-Wijhe Overijssel

Locatiennaam Locatieomschrijving
Wijhe

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Wijhe B 1500

Omschrijving**

TOEGANGSBRUG MET KEERMUUR OVER BINNENGRACHT. Toegangsbrug over de binnengracht, bestaande uit een recht plankier op houten jukken en steunend op de keermuur van de voorhof van het kasteel en op een driezijdige rode bakstenen keermuur aan de voorplein-zijde. De vlakken van laatstgenoemde keermuur hellen naar onderen iets uit. De brug is voorzien van een eenvoudige smeedijzeren balustrade. Brug en keermuur dateren in oorsprong uit het einde der 17e eeuw of het begin van de 18e eeuw. De brug is in 1972 gerestaureerd en toen in de situatie van voor 1890 gebracht (ophaalbrug).

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Tuin, park en plantsoen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 492710

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	19 oktober 1995
Kadaster deel/nr	82844/145

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Wijhe	Olst-Wijhe	Overijssel

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Wijhe	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartemen aanduiding	Grondperceel
Wijhe	B			2303

Omschrijving**

BRUG OVER BUITENGRACHT, TOEGANGSHEK NAAR VOORPLEIN EN KEERMUREN MET BALUSTRADE. Op de hoofdas van de aanleg gelegen brug tussen oprijlaan en voorplein, toegangshek en keermuren, die het voorplein naar de noordelijke arm van de buitengracht keren. Het ensemble van brug en toegangshek dateert vermoedelijk uit het begin van de 18e eeuw. De rode bakstenen rondboogbrug eindigt aan de noordzijde in twee halfrond uitzwenkende keermuren. De brug heeft een smeedijzeren balustrade (thans blauw geschilderd) aan weerszijden, bestaande uit drie taps toelopende stijlen met canelures en bladmotief en twee regels, die aan de noordzijde in een knop eindigen en aan de zuidzijde in de twee samengestelde blokpijlers van het toegangshek naar de oprit steken. Deze gegroefde zandstenen pijlers vertonen een vierkante grondslag en vierkante geprofileerde afdekplaat en worden door een zandstenen vaasvormig bovenstuk met acanthusblad-motief bekroond. Op de westelijke pijler een koperen luidklok.

Het dubbelesiersmeedijzeren hek (thans blauw geschilderd) is uit afwisselend hoge en lage spijlen met verguld spitse punten samengesteld, en wordt door drie regels bijeengehouden. Aan weerszijden van het hek een rode bakstenen keermuur, die iets terughelt en waarvan de bovenzijde naar het midden toe in een flauwe boog inzwenkt. De muur, die in de tweede helft van de 19e eeuw is opgetrokken en die tot de bouwhuizen is doorgetrokken, is door een balustrade van laat 17e-eeuwse zandstenen pijlers, waartussen een houten spijlenhek, afgesloten. De pijlers zijn van een pijnappelvormige bekroning voorzien en vertonen bouwsporen van andere regelverbindingen dan die van het huidige hek. Vermoedelijk zijn de pijlers van elders afkomstig.

Het ensemble is in 1974 gerestaureerd. Oorspronkelijk waren de pijlers van een ananas-pijnappel bekroning voorzien.

Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 492711

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	19 oktober 1995
Kadaster deel/nr	82844/139

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Wijhe	Olst-Wijhe	Overijssel

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Wijhe	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Wijhe	B			2303

*Omschrijving***

BRUG EN KEERMUUR BIJ ERF VAN HET WESTELIJKE BOUWHUIS. Rode 18e- of 19e-eeuwse bakstenen rondboogbrug over de noordelijke arm van de buitengracht naar het erf achter het westelijke bouwhuis met als balustrade rechthoekige rode bakstenen zuilstompen waartussen een smeedijzerenketting is gehangen. Aan de zuidzijde van de balustrade twee vierkante rode bakstenen hoofdpijlers. De zuilstompen en twee pijlers zijn door hardstenen afdekplaat afgesloten.

De brug eindigt aan de zuidzijde in een rode bakstenen muur, die het erf achter het westelijke bouwhuis naar de gracht keert. De muur is recentelijk ca. een halve meter hoger opgetrokken en wordt door een houten hek van recente datum afgesloten. Even links van de brug wordt de keermuur door een rode bakstenen trap van zeven treden naar de gracht onderbroken. Brug en keermuur zijn in 1988 gerestaureerd.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 492712

Status rijksmonument
Inschrijving register* 19 oktober 1995
Kadaster deel/nr 82844/142

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Wijhe Olst-Wijhe Overijssel

Locatiennaam Locatieomschrijving
Wijhe

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Wijhe B 1500

Omschrijving**

BRUG NAAR VOORMALIGE OOSTELIJKE NUTSTUIN. Rode bakstenen rondboogbrug over de oostelijke arm van de buitengracht, uit het einde van de 17e of begin van de 18e eeuw. De brug is bijna centraal aan de oostzijde van de oostelijke voormalige nutstuin gesitueerd.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Tuin, park en plantsoen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 492713

Status rijksmonument
Inschrijving register* 19 oktober 1995
Kadaster deel/nr 82844/133

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Wijhe Olst-Wijhe Overijssel

Locatiennaam Locatieomschrijving
Wijhe

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Wijhe B 441

Omschrijving**

TWEE PIJLERS AAN DE ZUIDZIJDE VAN HET OOSTELIJKE BOUWHUIS. Twee monumentale samengestelde rode bakstenen pijlers op rechthoekige grondslag. De laat 17e-eeuwse pijlers zijn voorzien van een gegroefd natuurstenen onderstuk en een geprofileerde natuurstenen afdekplaat. Aan de binnenzijde van de pijlers een schampsteen. De pijlers, die vanaf de oprit de entree naar de oostelijke nutstuin markeren, worden door een 19e-eeuws gietijzeren vaas bekroond en omlijstten van de oprit het gezicht op het dwarskanaal ten oosten van de buitengracht (thans dichtgegroeid). De noordelijke pijler is tegen de rechter gevel van het oostelijke bouwhuis gebouwd. De pijlers omlijstten een houten hek van recente datum.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Tuin, park en plantsoen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 492714

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	19 oktober 1995
Kadaster deel/nr	82844/136

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Wijhe	Olst-Wijhe	Overijssel

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Wijhe	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Wijhe	B			438

Omschrijving**

TWEE PIJLERS AAN DE ZUIDZIJDE VAN HET WESTELIJKE BOUWHUIS. Twee monumentale samengestelde rode bakstenen pijlers op rechthoekige grondslag. De laat 17e-eeuwse pijlers zijn voorzien van een gegroefd natuurstenen onderstuk en een geprofileerde natuurstenen afdekplaat.

Aan de binnenzijde van de pijlers een schampsteen. De pijlers, die vanaf het voorplein de entree naar de westelijke nutstuin markeren, worden door een 19e-eeuws gietijzeren vaas bekroond. De noordelijke pijler is tegen de linker gevel van het westelijke bouwhuis gebouwd. De pijlers omlijsten een hek van recente datum.

Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 492715

Status rijksmonument
Inschrijving register* 19 oktober 1995
Kadaster deel/nr 82844/126

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Wijhe Olst-Wijhe Overijssel

Locatiennaam Locatieomschrijving
Wijhe

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Wijhe B 2417

Omschrijving**

PORTIERSWONING. Laat 19e eeuwse, rode bakstenen portierswoning op kruisvormige plattegrond onder vier met grijze Oudhollandse pannen gedekte zadeldaken (met op elk schild een kruis van rode pannen), gelegen ten westen van de oprijlaan naast het hoofdinrijhek aan de Berkenallee. Op het punt waar de daken samenkomen een vierkante bakstenen schoorsteen. De gevels van de woning, die door gele bakstenen strekken zijn opgesierd, zijn op de begane grond voorzien van meerruits-schuifvensters met hardstenen kozijnen en luiken. De vier kopgevels, die op de windrichtingen georiënteerd zijn, vertonen op de verdieping een klein half rond venster, waarvan de roeden aan de bovenzijde in een gotische tracering, bestaande uit twee spitsbogen en een vierpas, samenkomen. De kopgevels zijn verder voorzien van een versierde houten windveer met een makelaar. De naar de oprijlaan gerichte oostgevel heeft in de linkergevel rechts naast het venster een korfboogvormige toegangsdeur. De westgevel heeft in de rechterzijmuur van de kopgevel rechts naast het venster een toegangsdeur met getoogd drie ruitsbovenlicht, waarvan de roeden schuin geplaatst zijn.

De woning, die in 1975 werd gerestaureerd, wordt omringd door een hardstenen stoep en staat op een grijs geschilderde gepleisterde plint.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Bijgebouwen kastelen enz.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 492716

Status rijksmonument
Inschrijving register* 19 oktober 1995
Kadaster deel/nr 82844/130

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Wijhe Olst-Wijhe Overijssel

Locatiennaam Locatieomschrijving
Wijhe

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Wijhe B 2417

Omschrijving**

SCHUUR. Een lage, deels rode bakstenen en deels houten 19e-eeuwse schuur op een rechthoekige plattegrond onder een met "oudhollandse" pannen gedekt zadeldak, ten zuidwesten van de portierswoning gelegen. De noordelijke kopgevel bestaat uit twee grote, houten naar buiten draaiende deuren. De top van deze gevel is van een verticaal gepotdekselde houten beschot voorzien. De westgevel heeft ongeveer halverwege een klein getoogd vier ruitsvenster onder een getoogde strek. De oostgevel heeft op dezelfde plaats een identiek venstertje, met rechts ernaast een houten deur. Het achterste (zuidelijke) kwartgedeelte van de schuur bestaat uit houten gepotdekseld beschot op een bakstenen plint.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Bijgebouwen kastelen enz.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 492717

Status rijksmonument
Inschrijving register* 19 oktober 1995
Kadaster deel/nr 82844/108

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Wijhe Olst-Wijhe Overijssel

Locatiennaam Locatieomschrijving
Wijhe

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Wijhe B 2418

Omschrijving**

DUIVENTIL. Een 19e eeuwse wit geschilderde houten duiventil op rechthoekige grondslag onder een met Oudhollandse pannen gedekt zadeldak, die in het weiland ten westen van de oprijlaan op twee houten staanders rust. De lange oost- en westzijden zijn ieder voorzien van twee rijen van vijf halfronde vliegopeningen; onder elke rij bevindt zich een aanvliegplank. De noordelijke kopgevel is gesloten en voorzien van een blauw met rood geschilderd zandlopermotief. De zuidelijke kopgevel heeft een luik dat eveneens is beschilderd met zandlopermotief.

De duiventil werd in 1976 geheel gerestaureerd.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Tuin, park en plantsoen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 492718

Status rijksmonument
Inschrijving register* 19 oktober 1995
Kadaster deel/nr 82844/114

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Wijhe Olst-Wijhe Overijssel

Locatiennaam Locatieomschrijving
Wijhe

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Wijhe B 1500

Omschrijving**

PIJLERS BIJ BRUG. Vier laat 17e-eeuwse zandstenen, vermoedelijk oorspronkelijk van elders afkomstige pijlers met pijnappelvormige bekroning. De pijlers staan opgesteld aan de vier hoeken van de brug, die aansluit aan de berceau, over de zuidelijke arm (oostelijk gedeelte) van de buitengracht.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Tuin, park en plantsoen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 492719

Status rijksmonument
Inschrijving register* 19 oktober 1995
Kadaster deel/nr 82844/103

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Wijhe Olst-Wijhe Overijssel

Locatiennaam Locatieomschrijving
Wijhe

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Wijhe B 444

Omschrijving**

VOLIERE. Rode bakstenen 19e-eeuwse voliere op rechthoekige grondslag onder met grijze pannen gedekt zadeldak met versierde daklijst aan de voor(noord-)zijde. De gevels zijn met een gele bakstenen strek opgesierd. De voliere werd in 1988 gerestaureerd.

De voorgevel vertoont centraal de toegangsdeur met driehoekig bovenlicht, met aan weerszijden een half rond vier-ruitsvenster. In de topgevel drie vliegopeningen. In de linker gevel twee halfronde vensters als aan de voorzijde en ca. een-steens boven vloer-niveau vier getoogde openingen. In de rechter gevel twee deuren en in de achtergevel aan de linkerzijde op vloerniveau een getoogde opening.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Tuin, park en plantsoen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 492720

Status rijksmonument
Inschrijving register* 19 oktober 1995
Kadaster deel/nr 82844/83

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Wijhe Olst-Wijhe Overijssel

Locatiennaam Locatieomschrijving
Wijhe in de tuin er achter

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Wijhe B 2585

Omschrijving**

TUINHUIS. Op de as van het voormalige 'grand canal' aan de zuidzijde van de historische aanleg gelegen houten tuinhuis op halfronde grondslag, met open zijde naar het water gekeerd. Het tuinhuis, dat in oorsprong uit de 19e eeuw dateert, heeft een rieten puntdak met houten driehoekige met verticale delen beklede topgevel aan de voor(noord-)zijde. De koepel werd in 1988 geheel vernieuwd. De halfronde wand van het tuinhuis is met riet bekleed. Het tuinhuis vertegenwoordigt een grote ornamentele waarde als blikvanger in het gezicht over het voormalige 'grand canal' in de wandeling direct achter het kasteel.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Tuin, park en plantsoen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 492721

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	19 oktober 1995
Kadaster deel/nr	82844/86

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*				
Wijhe		Olst-Wijhe		Overijssel				
Straat*		Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
't Nijenhuis		14			8131 RD	Wijhe		
't Nijenhuis		16			8131 RD	Wijhe		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel	
Wijhe		B					2419	

Omschrijving**

DUBBELE DIENSTWONING Rode bakstenen 19e- eeuwse dubbele dienstwoning (gerestaureerd in 1976) op rechthoekige grondslag, onder met grijze pannen gedekt schilddak, waarvan het oostelijke dakschild ten aanzien van de overige schilden verder naar onderen is doorgetrokken.

Beide woningen vertonen een gelijke spiegelbeeldige gevelindeling. Aan de voorzijde vier twee aan twee geplaatste 6-ruitsvensters en op de verdieping twee 4-ruitsdakkapellen met tympaan-bekroning. De entree's zijn respectievelijk naar achteren aan de noordelijke en zuidelijke zijgevels gelegen en bestaan uit een deur met meerruits bovenlicht. Ernaast een 6-ruitsvenster als aan de voorgevel en een klein 6-ruitsvenster met luik.

De woning is centraal aan de oostzijde van het rechthoekige weiland ten oosten van de oprijlaan gelegen.

De achter de woning gesitueerde dubbele schuur is voor de bescherming van ondergeschikte betekenis.

Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Kastelen, landhuizen en parken	Bijgebouwen kastelen enz.	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 492722

Status rijksmonument
Inschrijving register* 19 oktober 1995
Kadaster deel/nr 82844/75

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Wijhe Olst-Wijhe Overijssel

Locatiennaam Locatieomschrijving
Wijhe

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Wijhe B 1603

Omschrijving**

STAL. Rode bakstenen stal op rechthoekige grondslag onder met grijze pannen gedekt zadeldak met wolfseinden. Aan de korte oost- en westzijde centraal een dubbele korbboogvormige deur met aan weerszijden een half rond meerruitsvenster. Aan de oostzijde rechts van de genoemde deur, een tweede kleinere getoogde dubbele deur. Aan de lange zijden halfronde vensters. De stal, die in de tweede helft van de 19e eeuw aan de NO-hoek van de voormalige westelijke nutstuin werd gebouwd, is enigszins scheef gebouwd ten opzichte van het formeel opgezette ensemble van kasteel, bijgebouwen en parkaanleg.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Bijgebouwen kastelen enz.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 492723

Status rijksmonument
Inschrijving register* 19 oktober 1995
Kadaster deel/nr 82844/78

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Wijhe Olst-Wijhe Overijssel

Locatiennaam Locatieomschrijving
Wijhe

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Wijhe B 1525

Omschrijving**

DIENSTWONING. Kleine rode bakstenen 18e of 19e-eeuwse dienstwoning onder met grijze pannen gedekt schilddak, met kleine uitbouw, eveneens onder schilddak, aan de korte noordzijde. De dienstwoning heeft 6-ruitsvensters met luiken aan de zuid-, west en oostgevel. De dienstwoning (gerestaureerd in 1971) staat even ten westen van het westelijke bouwhuis.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Bijgebouwen kastelen enz.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 492724

Status rijksmonument
Inschrijving register* 19 oktober 1995
Kadaster deel/nr 82844/69

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Wijhe Olst-Wijhe Overijssel

Locatiennaam Locatieomschrijving
Wijhe

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Wijhe B 1603

Omschrijving**

BAKHUISJE. Rode bakstenen 18e- of 19e- eeuws bakhuisje op rechthoekige grondslag met grijze pannen gedekt schilddak. Het in 1970 gerestaureerd bakhuisje (thans CV-ruimte) staat tussen de dienstwoning en het bouwhuis. Aan de oostzijde een deur met aan weerszijden een half rond 3-ruitsvenster. Aan de zuidzijde wederom een deur met ter linkerzijde een 4-ruitsvenster.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Bijgebouwen kastelen enz.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 492725

Status rijksmonument
Inschrijving register* 19 oktober 1995
Kadaster deel/nr 82844/72

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Wijhe Olst-Wijhe Overijssel

Locatiennaam Locatieomschrijving
Wijhe

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Wijhe B 2303

Omschrijving**

MOESTUINMUUR. Monumentale rode en gele bakstenen moestuinmuur, uit de eerste helft van de 18e eeuw. De muur sluit de gehele noordzijde van de voormalige oostelijke nutstuin af, is aan de zijde van de noordelijke arm van de buitengracht tot ca. 1 meter hoog halfsteens verdikt en wordt aan deze zijde door steunberen gestut. Het muurgedeelte boven het verdikte onderstuk is in rode en gele ijsselsteentjes opgetrokken.

Aan de zijde van de voormalige nutstuin zijn nabij het bouwhuis recentelijk een grote (rechts) en kleinere (links) pseudo 18e-eeuwse druivenkas gebouwd. Deze kassen, die ongeveer op de plaats van oudere verwarmde druivenkassen zijn opgetrokken, zijn voor de bescherming van ondergeschikte betekenis. De muur werd in 1978 gerestaureerd.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Tuin, park en plantsoen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument